

प्रजा निरातङ्गाः सर्वे दुःखविचिताः । दशहादशवर्षाणां
 बह्वर्षाणि स्थिरावुभयः । न तेषु वर्षवर्षेषु भौसान्ध्यांश्चि
 तेषु वै । ततस्तेतादिभ्यो नैव तेषु स्थानेषु कल्याणाः ।
 सर्वे ते तु वर्षेषु समं समं कुलाचलाः । नद्यश्च यत-
 गच्छेभ्यः प्रसृता वा दिशोत्तमः । "पराशर उवाच ।
 उत्तरं यत् सप्तदश हिमाद्रेश्चैव दक्षिणम् । वर्षं
 तद्भारतं नाम भारती यत् सन्ततिः । नवयोजनसहस्रो
 विस्तारोऽस्य महासुते । । कर्मभूमिरियं स्वर्गमपवर्गश्च
 गच्छताम् । महेन्द्रो मलयः सह्यः शक्तिमात्रपर्वतः ।
 विन्ध्यश्च पारि(या)पालश्च सम्राज कुलपर्वताः । यतः सं-
 प्राप्यते स्मरौ सुक्तिमन्वात् प्रयान्ति च । तिर्यक्त्वं
 नरकस्य यान्त्यतः पुरुषासुते । । इतः स्वर्गश्च मोक्षश्च
 मध्यस्थानस्य गम्यते । न शतलन्यत्र मन्त्राणां कर्म भूमौ
 विधीयते । भारतस्यास्य वर्षस्य नवमेदाक्षिशामय ।
 इन्द्रदीपः श्वेदमांसाभ्यश्चो नभस्तिमान् । नामहीप-
 काद्या सोम्यो गन्धर्वस्य वाहणः । अयन्तु नवमक्षोपां
 दीपः शानरसंहतः । योजनानां संहसन्तु दीपोऽयं
 दक्षिणोत्तरात् । पूर्वं किराता यस्यापि पश्चिमे अवनः
 स्थिताः । जाह्नवाः पल्लवा वैश्या मध्ये शूद्रश्च भा-
 नयः । इन्द्रायुधविष्णुमाद्यैर्वर्षयन्तो ध्वजस्थिताः । वेद-
 कृतिस्तथाचान्याः पारि(या)पालोऽङ्गवा सुते । । नर्मदा चुर-
 वाद्याश्च नद्यो विन्ध्यविनिर्गताः । तापोपयोष्णीनिर्विन्ध्या
 कावेरीपञ्चजा नदी । मोदावरीभीमरवीलक्ष्मणवैष्णविका-
 कजा । सह्यपादोङ्गवा नद्यः कृताः प्रापमवापहाः ।
 ततामवातामपश्चोमिच्छानमयोङ्गवाः । लिङ्गाणां कृषि-
 कुल्याद्या महेन्द्रप्रमवाः कृताः । कृषिकुल्याकुमाराद्याः
 सुक्तिमत्पाटवन्मवाः । यतश्चूचूभागद्या हिमवत्-
 वादिनिःसृताः । वास्यं नद्यपनद्याश्च सन्त्यन्यास्तु सप्तजम्भः ।
 ज्योतिषे शूरपञ्चासप्तभ्यदेशाद्वोजनानां । पूर्वदेशादिका-
 श्वैव कामरूपनिवाधिनः । जोङ्गाः सजिङ्गानमथा दक्षि
 णाद्याश्च सर्वेभ्यः । तत्रापरान्ताः सोराङ्गाः सुहाभीरास्तथा-
 बुंदाः । मरुकासाश्चकाश्वैव पारि(या)पालनिवाधिनः ।
 नोवीराः शैलवाङ्मवा शाङ्गाः शकसवाधिनः । सङ्गा-
 नामान्तवाङ्मवाः पारकीशादयस्तथा । चाकं पिबन्तः
 सलिलं ब्रह्मन्ति मरितां वदा । पश्चारिभरते वर्षे शृगा-
 म्बल मङ्गामुने । ततस्तेता हापर कलिचान्यत्र
 नैकं धित । तपश्चान्ति समयोज्ज्वले चाल यन्त्रिनः ।
 तन्नाम चाल दोवन्ते परलोकायेमादरात् । पुरुषैर्ब्रह्म

पुरुषो जम्बूद्वीपे सदेव्यते । तत्रापि भारतं ब्रह्मं
 जम्बूद्वीपे महासुते । । यतो हि कर्मभूमेः ततोऽन्या-
 भोगभूमयः । अत्र जन्मसहस्राणां बह्वर्षैरपि सत्तमः ।
 वदाक्षिणभते जन्तुमार्तुष्यं पुण्यसङ्ख्यम् । गावन्ति
 देवाः किञ्च गीतकानि धन्यास्तु ये भारतभूमिभागे ।
 स्वर्गापवर्गास्यदहेदभूते भवन्ति भूयः पुरुषाः सुरत्वात् ।
 कर्माण्यर्थकस्यिततत्फलानि बन्धस्य विष्णो परमात्मरूप ।
 अवाप्य तां कर्मसङ्गीमनन्ते तर्हि सुखं ये त्वमवाः
 प्रयान्ति । जानीम नैतदुद्वयं विज्ञाने स्वर्गप्रदं कर्मणि
 देहवन्धम् । प्राप्स्याम धन्याः खलु ते मत्तप्रा ये भारते
 नेन्द्रियविप्रहीनाः । नववर्षन्तु मैत्रेय ! जम्बूद्वीप-
 मिदं मया । लज्जयोजनविस्तारं संक्षेपात् कथितं
 तव । जम्बूद्वीपे सप्तयुगं लज्जयोजनविस्तृतः । मैत्रेय !
 बहयाकारः स्थितः क्षीरोदो वेदिः । "पराशर उवाच ।
 क्षीरोदेन यथाद्वीपो जम्बुसङ्काशमिवेदितः । सर्वेभ्यो चार-
 स्रदधिं स्रज्ज्वदीयस्तथा स्थितः । जम्बूद्वीपस्य विस्तारः यत-
 वाहकसम्मितः । स एव सिधुषो मङ्गलम् । स्रज्ज्वदीपोऽयं दा-
 हृतः । सप्त मेधातिथेः पुताः स्रज्ज्वदीपेनरस्य वै । श्वेदः
 शान्तभयो नाम शैशिरस्यदननरः । सुरादयस्तथापानन्तः
 शिवः क्षेमक एव च । भूयश्च सप्तमक्षेपं स्रज्ज्वदीपेनरा
 इमे । पूर्वं शान्तभयं वर्षं गिगिरं स्रज्ज्वतं तथा ।
 आनन्तश्च शिवश्चैव क्षेमकं भूयमेव च । मयांटाकार-
 काक्षेणं तथान्ये वर्षपर्वताः । सप्तैव तेषां नामानि
 शृणुष्व सुनिश्चितम् । गोमेदश्चैव चन्द्रश्च नारदोऽङ्गुभि-
 कथा । क्षेमकः क्षेमनाः शैको वैष्णवश्चैव सप्तमः ।
 वर्षाचक्षुषे रम्भे सर्वे ते तु आनवाः । बहन्ति श्वेदमन्व-
 सहिताः सततं प्रजाः । तेषु पुण्या जनपदाचिराद्
 ज्ञियते जनः । नाथयोध्यधयोवादि सर्वकाश्चसुखं हि
 तत् । तेषां नद्यश्च सप्तैव वर्षाचान्तु सप्तदगाः । ना-
 भतक्षाः प्रवज्जानि सुताः पापं हरन्ति यः । अष्ट-
 तम्रा शिङ्गाश्चैव विषाया दिदिवा क्रुधः । अमृता
 सुलनाश्चैव सप्तोतास्तत्र निष्मनाः । एते शैवास्तथा नद्यः
 प्रधानाः कथितास्तथा । सुदूनद्यस्तथा शैवास्तत्र सन्ति
 सहस्रजम्भः । ताः पिबन्ति वदा वृष्टा नदीर्जनपदास्तु ते ।
 अपसर्पिणी न तेषां वै नचैवोत्सर्पिणी प्रजा । नाल-
 चाका बुम्बावस्था तेषु स्थानेषु सप्तषु । त्वेतावुनसप्तः
 नाकः सर्वदेव महासुते । । स्रज्ज्वदीपादि मङ्गलम् वाक-
 क्षीपालिदेव वै । पञ्चवर्षसहस्राणि जना जीवन्त्या-